

Jordbruksforhandlingene 2018

Sluttprotokoll fra forhandlingsmøte 16. mai mellom staten og Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag

1 Avtalemessige forutsetninger

Partene viser til Stortingets behandling av jordbruksmeldingen, Meld. St. 11 (2016–2017), jf. Innst. 251 S (2016–2017), og regjeringens Jeløya-plattform. Den inngåtte jordbruksavtalen er basert på dette grunnlaget. Partene viser til Hovedavtalens formålsparagraf, som sier at forhandlingenes formål er å regulere tiltak som er egnet til å fremme fastlagte mål for jordbruket. Jordbrukspolitikken har en omfattende målmatrise hvor kryssende hensyn må avveies mot hverandre. Partene viser til Innst. 251 S (2016–2017), hvor Næringskomiteen skriver:

"Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig folkeparti og Venstre, erkjenner at det er vanskelig å måle inntekt for selvstendig næringsdrivende og sammenligne dette med lønnsinntakere. Flertallet viser til at Totalkalkylen utarbeidet av Budsjettnemnda for jordbruket er egnet til å beskrive inntektsutvikling, og i mindre grad egnet til å måle inntektsnivå. Inntektsnivået i jordbruket varierer betydelig mellom bruk, men er gjennomgående lavt.

Komiteen vil understreke at inntekt både er et mål og det viktigste virkemiddelet for å nå andre landbrukspolitiske mål. For å gi aktører i jordbruket forutsigbarhet og sikre rekruttering er det viktig at Stortinget formulerer et klart inntektsmål.

Komiteen legger til grunn at utøvere i jordbruket, som selvstendig næringsdrivende, skal ha muligheter til samme inntektsutvikling som andre i samfunnet. Inntektsmulighetene må være til stede innenfor en variert bruksstruktur for at norsk jordbruk skal kunne utnytte landets produksjonsmuligheter. For å sikre rekruttering, og for å løfte inntektsmulighetene i næringen, mener komiteen at inntektsmålet skal være å redusere inntektsgapet mellom jordbruket og andre grupper i samfunnet. God markedstilpasning og produktivitetsutvikling vil være en forutsetning for inntektsdannelsen."

Partene er enige om at det er en utfordrende markedssituasjon for flere husdyrproduksjoner, og at forutsetningen for jordbrukets inntektsmål for tiden ikke er oppfylt, og at forbedring av markedsbalansen er avgjørende for en god inntektsutvikling. Budsjettnemnda for jordbruket har beregnet et brutto inntektstap for svin, sau og egg på 348 mill. kroner i 2018, jf. nærmere beskrivelse av beregningen i Budsjettnemndas utredning nr. 1. Reduserte avsetningsmuligheter i flere andre sektorer begrenser jordbrukets inntektsmuligheter i form av redusert kvantum. Partene legger til grunn en forbedring av markedsbalansen tilsvarende 250 mill. kroner. I den inngåtte avtalen er partene i tillegg enige om punktene gjengitt i kap. 4 *Markedsbalansering*.

Den inngåtte jordbruksavtalen omfatter:

- målpriser for perioden 1. juli 2018 – 30. juni 2019
- bevilgninger over statsbudsjettet, kapittel 1150, for kalenderåret 2019
- omdisponeringer innenfor budsjettet for 2018
- andre bestemmelser som framgår av denne protokollen

Bunnfradraget holdes uendret på 6 000 kroner. For saker som ikke er omtalt i denne protokollen, vises det til statens tilbud av 4. mai 2018. Vedlagt sluttprotokollen følger fordelingsskjema med detaljerte endringer i avtalepriser og tilskuddsordninger.

2 Økonomisk ramme

Partene er enige om en ramme for avtalen på 1 100 mill. kroner. Prognoser for kalenderåret 2019, for endringer i inntekts- og kostnadsposter som ikke er avtalebestemt, framgår av tabell 2.1. Det er lagt til grunn en prognosert lønnsvekst for lønsmottagerne på 3 ½ pst. i 2019.

Tabell 2.1 Prognoser for endringer i poster som ikke er avtalebestemt og økonomisk ramme for avtalen, mill. kroner.

	Grunnlag Mill kr	Volum	Pris	Sum Mill. kr
1. Økt produksjonsvolum	34 220	0,30 %		105
2. Prisøkning på varer uten målpris	12 572		1,3 %	165
3. Bedret markedsbalanse i 2019				250
4. Driftskostnader	21 386	0,10 %	1,6 %	365
5. Kapitalslit og leasing	8 844			300
6. Normalisert realrentekostnad	459			750
7. Arbeidsforbruk	14 309	-2,0 %	3,5 %	205
Sum, forutsatt lik prosentvis vekst som andre grupper ¹⁾				1 100

1) Ytterligere inntektsvekst kan oppnås gjennom bedre markedsbalanse enn lagt til grunn.

Partene er enige om en finansiering av rammen som vist i tabell 2.2. Det gjennomføres målprisøkninger fra 1. juli 2018 med en årsvirkning på 198 mill. kroner. Bevilgningene til gjennomføring av jordbruksavtalen økes med 770 mill. kroner i 2019, og det disponeres 70 mill. kroner i overførte midler fra 2017. Rammen og forutsetningene i tabell 2.1 gjør at verdien av jordbruksfradraget vil øke med 62 mill. kroner i 2019.

Tabell 2.2 Økonomisk ramme for avtalen.

	Mill. kr.
Endring i målpriser fra 01.07.18	198
Endret bevilgning på kap. 1150 i 2019	770
Overførte midler fra 2017	70
Endret verdi av jordbruksfradraget	62
SUM	1 100

Rammen legger grunnlag for en inntektsøkning per årsverk på om lag 3 ½ pst. fra 2018, før oppgjør, til 2019, forutsatt forbedring i markedsbalansen. Avtalen legger til rette for en inntektsvekst per årsverk på 20 pst. fra 2014 til 2019, eller 3 ¾ pst. per år.

Partene er enige om følgende omdisponeringer innenfor budsjettet for 2018:

- 31,6 mill. kroner disponeres til økt prisnedskrivning til norsk korn og 3,9 mill. kroner disponeres til tilskudd til matkorn fra 1. juli
- Landbrukets utviklingsfond tilføres 225,1 mill. kroner.

Partene er enige om de endringer i målpriser og satser og bevilgninger på tilskuddsordninger som går fram av vedlagte fordelingsskjema.

3 Utslag på referansebrukene

I fordelingen har partene prioritert produksjoner med markedsmuligheter, korn, poteter, frukt og grønt. Videre prioriterer avtalen jordbruket på Vestlandet, områder med driftsvansker, miljø og klima og velferdsordningene. Budsjettnemndas sekretariat har beregnet det kvantumsfaste isolerte utslaget av pris- og tilskuddsendringer i avtalen, inkludert forutsetninger om pris- og kostnadsendringer og økt utnytting av jordbruksfradraget, tilsvarende forutsetningene i tabell 2.1.

Tabell 3.1 Beregnet helårsvirkning på referansebrukene av pris- og tilskuddsendringer, inkl. anslåtte kostnadsendringer til 2019. Kroner per årsverk, inkl. verdi av jordbruksfradraget.

	2016 A	2017 B	2018 C	2019 D	2019-2018 D-C	2019-2017 D-B	2019-2016 D-A
1 Melk og storfeslakt, 29 årskyr. Landet	382 500	388 800	378 200	408 800	30 600	20 000	26 300
2 Korn, 386 dekar korn. Landet	272 400	281 200	231 500	293 400	61 900	12 200	21 000
3 Sau, 167 vinterfôra sauer. Landet	218 300	175 400	167 100	170 200	3 100	-5 200	-48 100
4 Melkeproduksjon geit, 133 årsgeiter. Landet	448 300	446 400	449 200	462 200	13 000	15 800	13 900
5 Svin og korn, 47 avlssvin + 378 dekar korn. Landet	518 900	407 000	350 900	350 100	-800	-56 900	-168 800
6 Egg og planteprod., 6596 høner + 266 daa korn. Landet	420 900	466 900	438 800	459 600	20 800	-7 300	38 700
7 Poteter og korn, 125 daa poteter + 432 daa korn. Landet	352 900	370 800	350 800	403 300	52 500	32 500	50 400
8 Storfeslakt/ammeku, 32 ammekyr. Landet	293 200	298 900	294 100	318 100	24 000	19 200	24 900
9 Frukt og bær, 52 dekar frukt og bær. Landet	352 800	352 600	359 600	401 800	42 200	49 200	49 000
10 Fjørfekjøtt og planteprod., 111 313 fjørfeslakt. Landet	412 000	317 400	233 700	210 800	-22 900	-106 600	-201 200
11 Økologisk melk og storfeslakt, 26 årskyr. Landet	353 900	360 500	355 500	390 500	35 000	30 000	36 600
12 Melk, de 1/3 minste melkebrukene, 15 årskyr. Landet	316 800	323 000	324 300	351 200	26 900	28 200	34 400
13 Melk, de 1/3 største melkebrukene, 46 årskyr. Landet	422 700	429 000	408 400	427 100	18 700	-1 900	4 400
14 Melk, de 25 største melkebrukene, 65 årskyr. Landet	484 800	490 300	462 800	480 300	17 500	-10 000	-4 500
15 Melk og storfeslakt, 33 årskyr. Østlandets flatbygder	406 300	405 500	363 700	378 900	15 200	-26 600	-27 400
16 Melk og storfeslakt, 27 årskyr. Østlandets andre bygder	380 100	384 800	372 300	406 900	34 600	22 100	26 800
17 Melk og storfeslakt, 36 årskyr. Agder/Rogaland, Jæren	438 300	448 600	414 400	425 200	10 800	-23 400	-13 100
18 Melk og storfeslakt, 26 årskyr. Agder/Rogaland a.bygder	357 500	363 900	354 000	388 900	34 900	25 000	31 400
19 Melk og storfeslakt, 28 årskyr. Vestlandet	350 500	355 100	344 500	380 000	35 500	24 900	29 500
20 Melk og storfeslakt, 31 årskyr. Trøndelag	399 300	405 200	379 600	401 900	22 300	-3 300	2 600
21 Melk og storfeslakt, 25 årskyr. Nord-Norge	393 900	400 800	391 900	416 100	24 200	15 300	22 200
22 Korn, <400 dekar korn (235 dekar korn). Østlandet	94 000	101 500	44 400	99 900	55 500	-1 600	5 900
23 Korn, de 20 største brukene, 851 dekar korn. Østlandet	478 700	493 200	440 700	512 900	72 200	19 700	34 200
24 Korn og korn/svin, 331 daa korn + 23 avlssvin. Trøndelag	477 900	386 100	332 800	345 500	12 700	-40 600	-132 400
25 Sau, 137 vinterfôra sauer. Vestlandet	174 500	143 000	138 600	151 800	13 200	8 800	-22 700
26 Sau, 171 vinterfôra sauer. Nord-Norge	270 200	228 600	219 600	224 600	5 000	-4 000	-45 600
27 Sau, de 25 største sauebrukene, 291 v.f. sauer. Landet	272 200	213 300	202 300	202 200	-100	-11 100	-70 000

4 Markedsbalansering

4.1 Hjemmel for samordnet opptreden

Det følger av primærnæringsunntaket til konkurranseloven at primærprodusenter eller deres organisasjoner kan opptre samordnet dersom det er i samsvar med lover/forskrifter eller jordbruksavtale. Det legges til grunn at Omsetningsrådet kan sikre tilstrekkelig hjemmelsgrunnlag for slik samordnet opptreden på de områdene som ligger innenfor rådets myndighet. Forutsatt at markedsregulator er gitt slik hjemmel, kan primærprodusentene og deres organisasjoner komme med tilsvarende oppfordring. Det legges til grunn at følgende hjemmel inntas i Jordbruksavtalen kap. 5: "Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag, kan, dersom markedsregulator har oppfordret produsentene til å gjennomføre produksjonsregulerende tiltak, oppfordre produsentene til å følge markedsregulators råd."

4.2 Markedssituasjonen for svin

Det vises til beskrivelsen av utfordringene i svinenæringa og markedet for svin i jordbrukets krav og i statens tilbud. Partene viser til at omfanget av engangspurker har økt over tid, at denne produksjonsformen bidrar til at tilførselen av smågris øker og i tillegg at produksjonsformen kan sies å ha dyreetiske utfordringer.

Partene er enige om at det er behov for å iverksette tiltak som kan bidra til å håndtere den utfordrende markedssituasjonen. Det må derfor utredes aktuelle tiltak, herunder innstramminger i husdyrkonsesjonsregelverket, blant annet for å håndtere veksten i engangsurkeproduksjon. Punkter som skal utredes:

- Regulering av smågrisproduksjon basert på antall avlspurker (innsatte avlspurker og slakta/omsatte purker). Det skal gjøres særskilte vurderinger for foredlings- og formeringsbesetninger.
- Etablering av register for livdyromsetning av purker, inkl. spørsmålet om rapporteringsplikt og hjemmelsgrunnlag.
- WTO-legalitet knyttet til mulige utkjøpsordninger av svineprodusenter.
- Utforming av overgangsordninger.

Landbruksdirektoratet gis i oppgave å gjennomføre utredningen innen 1.9.2018. Det oppnevnes en referansegruppe bestående av avtalepartene. Landbruks- og matdepartementet vil sende eventuelle forslag til endringer på ordinær høring. Det legges til grunn at aktuelle endringer i forskrifter og overgangsordninger kan tre i kraft fra 1.1.2019. Disse forutsetningene inngår som premiss for årets jordbruksavtale.

5 Andre endringer

Partene er enige om følgende, jf. også vedlagte fordelings skjema.

5.1 Landbrukets utviklingsfond

Partene er enige om at bevilgningen til Landbrukets utviklingsfond for 2019 videreføres med 1 123,6 mill. kroner. Fondet tilføres 225,1 mill. kroner i 2018 gjennom omdisponering av midler i 2018. Som det framgår av tabell 5.1 økes samlet tilskuddsramme for fondet med 101 mill. kroner til 1 600 mill. kroner for 2019.

Tabell 5.1 Tilskuddsramme for Landbrukets utviklingsfond. Mill. kroner.

	2018 ⁴⁾	2019	Endring 2018-2019
Bedriftsrettede midler til investering og utvikling	634,5	634,5	0,0
Utrednings- og tilretteleggingsmidler	48,0	48,0	0,0
Områderettet innsats			
<i>Arktisk landbruk</i>	2,0	2,0	0,0
<i>Fjellandbruket</i>	0,0	2,0	2,0
Rekruttering og kompetanse i landbruket			
<i>Nasjonale kompetansetiltak (KIL-midler)</i>	6,0	4,0	-2,0
<i>Regionale tilskudd til rekruttering og komp.heving</i>	14,0	14,0	0,0
<i>Nasjonal modell for voksenagronom¹⁾</i>	11,0	15,0	4,0
<i>Mentorordning</i>	0,0	2,0	2,0
Forskning og utvikling	55,0	65,0	10,0
Matmerk	55,0	63,0	8,0
Utviklingsprogrammet	102,5	106,0	3,5
Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi og teknologiutvikling i landbruket	67,0	77,0	10,0
Skogbruk ²⁾	222,0	242,0	20,0
Midler til konfliktforeb. tiltak jordbruk/reindrift	1,5	2,0	0,5
Dyrevelferdsprogram mink	2,0	0,0	-2,0
Utsiktsrydding	8,0	0,0	-8,0
Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)	95,0	115,0	20,0
Drenering	58,0	58,0	0,0
Investeringsstøtte organisert beitebruk	13,0	18,0	5,0
Handlingsplan for plantevernmidler ³⁾	0,0	0,0	0,0
Klima- og miljøprogram	20,0	20,0	0,0
Klimasmart landbruk	0,0	20,0	20,0
Biogass	2,0	3,0	1,0
Støtte verdensarvområdene og utv. kulturlandskap	13,5	18,5	5,0
Utviklingstiltak innen økologisk landbruk	31,0	31,0	0,0
SUM tilskuddsramme	1 461,0	1 560,0	99,0
Rentestøtte - utbetalinger	38,0	40,0	2,0
SUM tilskuddsramme inkl. utbetalinger rentestøtte	1 499,0	1 600,0	101,0

1 Inkluderer 2 mill. kroner til utvikling av digitale løsninger

2 8 mill. kroner av tilskuddsrammen skal øremerkes miljøtiltak i skogbruket

3 Ordningen flyttes fra post 77.15. til LUF i forbindelse med prp. 1 (10 mill. kroner)

4 Partene er enige om at St. Olavs hospital etter søknad til Landbruksdirektoratet kan innvilges inntil 2,5 mill. kroner i 2018 for etablering av "Nasjonalt Fagkompetansesenter for landbrukshelse".

Det gis følgende nasjonale føringer for forvaltningen av IBU-midler i 2019:

- Støtte til investeringsprosjekt som gir økt matproduksjon skal prioriteres i produksjoner med markedspotensial.
- Det skal særskilt prioriteres støtte til frukt- og grøntnæringen, veksthusnæringen samt kornproduksjon. I kornproduksjonen skal tilskudd til tørke- og lageranlegg prioriteres.
- Det innvilges ikke tilskudd til investeringer i sauefjøs i 2019. Det gis unntak av støtte til økologiske saueprodusenter som må foreta større investeringer på grunn av endrede krav til liggeareal som følge av implementeringen av EUs økologiregelverk fra mars 2017.
- I vurdering av lønnsomheten i investeringsprosjektet må det tas hensyn til det samlede næringsgrunnlaget på bruket.
- Ulike eierformer skal likestilles ved prioritering mellom søknader.
- Det skal tas hensyn til nye krav til dyrevelferd, herunder kravet om løsdriftsfjøs, og behov for fornyelse av driftsapparatet.
- Små og mellomstore bruk skal prioriteres ved tildeling av støtte.
- Innen melkeproduksjon er det spesielt behov for å prioritere fornying av 15-30 kyrstfjøs.
- Prosjekter med energi- og klimaeffektive løsninger skal prioriteres, for eksempel ved bruk av tre som byggemateriale og investering i andre miljø- og klimasmarte løsninger i forbindelse med investering i ny driftsbygning.
- Det kan gis ekstra investeringstilskudd på inntil 500 000 kroner til geitemelkprodusenter som omstiller til annen produksjon og som selger hele kvoten gjennom oppkjøpsordningen for geitemelkkvoter. Dette tilskuddet kommer i tillegg til ev. ordinær IBU-støtte. Lønnsomhetsvurderinger må ligge til grunn for tildeling av støtte til ny produksjon. Muligheten for å søke om ekstra investeringstilskudd gjelder t.o.m. 2020. Søknader må fremmes i forbindelse med de ordinære søknadsomgangene i fylkene.
- Det kan gis investeringstilskudd til bygging av gjødsellager med fast toppdekke og/eller 10-12 måneders lagringskapasitet på inntil 20 pst. av kostnadene, begrenset oppad til 20 pst. av godkjent kostnadsoverslag for tiltaket. Øvre grense for tilskudd settes til 100 000 kroner per prosjekt. Det kan ikke gis tilskudd til bygging av gjødsellager på leid areal.
- Det kan gis inntil 100 mill. kroner i risikolån. Tapsavsetningen skjer innenfor rammen av IBU-midlene. Nivået på tapsfondavsetningen skal reduseres.
- Den regionale partnerskapets strategiske føringer er avgrenset til prioritering mellom ulike produksjoner i den enkelte region/fylke. Det er også anledning til å gjøre prioriteringer mellom ulike områder i regionen/fylket. Faglagene skal inngå i det regionale partnerskapet.
- Maksimal prosentsats for tilskudd til investeringer videreføres med inntil 35 pst. av godkjent kostnadsoverslag for investeringen. Øvre grense for tilskudd på 2 mill. kroner per prosjekt med unntak for Troms og Finnmark videreføres også.

Under tilskuddsrammen til LUF er partene enige om følgende:

Avsetningen til Utviklingsprogrammet økes med 3,5 mill. kroner. Tiltak som bidrar til næringsutvikling og verdiskaping basert på høstbare viltressurser og øvrige utmarksressurser prioriteres.

Avsetningen til forskning økes med 10 millioner kroner. Det legges mindre vekt på internasjonal relevans for prosjekter som finansieres med JA-midler. Det må vurderes fullfinansiering på forskningsprosjekter innen miljø, klima og dyrevelferd.

Minst 5 millioner kroner brukes til utredninger. Følgende temaer bør utredes til jordbruksoppgjøret i 2019:

- Økonomiske og miljømessige gevinster med presisjonsjordbruk
- Muligheter for økt binding av karbon i jord
- Hvordan tilbudet fra ulike husdyrproduksjoner varierer med endringer i priser og tilskudd, herunder ulik vektning av produksjonsavhengige og produksjonsnøytrale tilskuddsordninger.

Utredningsmidlene utlyses på ordinær måte.

5.2 Miljø og klima

Partene er enige om å styrke satsingen på seterdrift over Regionale miljøprogram. Alle fylkesmannsembeter skal legge til rette for tilskudd på minst 50 000 kroner per seter. forutsatt produksjon av ku- eller geitemelk for egen foredling eller levert til meieri. Produksjonsperioden må være minst seks uker per sesong, og knyttet til et historisk eller veletablert seteranlegg. Enkeltseter og felleseter sidestilles ved tilskuddsutmåling. Fylkene står fritt til å vurdere økte satser for seterdrift tilrettelagt for turisme i form av bevertning, formidling, overnattings- eller kulturtilbud. Avsetningen til RMP økes med 8,3 mill. kroner til formålet i 2019.

Klimasmart landbruk finansieres over LUF med 20 mill. kroner i 2019. Partene er enige om at Klimasmart Landbruk legger fram en plan for videre arbeid og finansiering i forkant av jordbruksoppgjøret i 2019.

Partene er enige om å øke den fylkesvise RMP-rammen for Trøndelag og Nordland med 0,5 mill. kroner, til sammen 1 mill. kroner, som prioriteres til beitearealer til kortnebbgås og kvitkinngås.

5.3 Økologisk jordbruk

Partene er enige om å videreføre satsingen på økologisk jordbruk og spesielt produkter som det er avsetning for i markedet. For å stimulere til økt økologisk produksjon har partene blitt enige om å innføre arealtilskudd til arealer i første års karens.

Partene er videre enige om å videreføre bevilgningen til økologiske utviklingstiltak. Forutsatt Stortingets tilslutning til strategien for økologisk jordbruk pekes det på NLR og NORSØK som viktige aktører for videreføring av foregangsfylkenes ansvarsområder.

5.4 Korn og grovfôr

Partene er enige om å stimulere til økt kornproduksjon, særlig i de områder av landet som har gode naturgitte forhold for produksjon av matkorn. Målprisene på korn økes tilsvarende en økt bruttoinntekt på 100 mill. kroner. Målprisen for matkorn økes med 10 øre per

kg, mens førkorn økes med 8 øre/kg. Sammen med en endring i prisnedskrivning på 3,7 øre for norsk korn og en økning i tilskudd til matkorn på 6,3 øre per kg, blir råvareprisen til matmel uendret. Partene anslår at prisen på råvarer til kraftfôr vil øke med 3 øre per kg.

Partene er enige om å heve basiskravet til hektolitervekt på matrug fra 72 til 75 kg. Det foretas en teknisk justering av målprisen for matrug med 2 øre/kg.

5.5 Melk

Partene er enige om å innføre et eget tilskudd for små og mellomstore melkebruk. Foretaket må ha seks melkekyr for å være tilskuddsberettiget. Fra seks melkekyr gis et tilskudd på 1 400 kroner per ku, det vil si 8 400 kroner til foretak som har seks kyr. Tilskuddet øker med 1 400 kroner per ku til og med ku nummer 23. Deretter reduseres satsen med 1 150 kroner per ku slik at tilskuddet blir null for bruk med 51 og flere kyr.

5.6 Kjøtt og egg

Partene er enige om at kvalitetstilskuddet for storfekjøtt ikke lenger gis for slaktekategori okse, og at fettklassifiseringen fortsatt skal inngå i vilkårene for tildeling av tilskuddet.

Tilskudd husdyr og avløsertilskudd ferie-fritid gis for verpehøner i rugeeggproduksjon på grunnlag av antall egg levert til rugeri i perioden 1. januar til 31. desember året før utbetalingsåret. Endringen i tilskuddsgrunnlaget innføres for søknadsomgangen i 2019 med utbetaling i 2020.

5.7 Driftsvanske

Partene er enige om å prioritere tilskudd til arealer med driftsvansker og de områder av landet der utviklingen i arealbruk er dårligst, gjennom å justere og prioritere ordninger målrettet mot disse områdene med om lag 225 mill. kroner. Endringene får virkning allerede i 2019.

Det fire viktigste tiltakene er:

1. Arealtilskudd grovfôr – dele opp sone 5 for grovfôr og prioritere områdene med størst driftsvansker (sone 5B Vestlandet), 95,2 mill. kroner
2. Arealtilskudd grovfôr – redusere arealavgrensingen for grovfôr i sone 5-7 slik at mer areal blir tilskuddsberettiget, 21,3 mill. kroner
3. Tilskudd til bratt areal i Regionale miljøprogram – øke og øremerke tilskudd til bratt areal med 30,0 mill. kroner
4. Distriktstilskuddene økes totalt med 78,4 mill. kroner, hvorav melk økes i sone D til J og distriktstilskudd til kjøtt økes fra sone 2.

I tillegg prioriteres områdene som har hatt svakest utvikling gjennom satsøkninger i en rekke ordninger, herunder arealtilskudd grovfôr i sone 5A, 6 og 7, arealtilskudd frukt og grønt, distriktstilskudd frukt og grønt, vektet økning av Regionale miljøprogram og økning i flere ordninger under LUF.

5.8 Velferdsordninger

Partene er enige om at Landbruksdirektoratet utreder konsekvensene av å avvikle samordningen av tilskudd ved avløsning ved sykdom og fødsel mv. mot lønnsinntekter, slik at en likestiller lønnsinntekter med andre næringsinntekter.

5.9 Pelsdyr

I Jeløya-plattformen heter det at Regjeringen vil gjennomføre en styrt avvikling av pelsdyrnæringen, og det legges opp til at eksisterende næringsaktører per 15.1.2018 får økonomisk kompensasjon. Videre heter det at "*Det vurderes også om andre tiltak bør iverksettes for å lette omstilling til annen landbruksproduksjon for aktuelle produsenter. Dette tas opp med partene i jordbruksoppgjøret for 2019*". Statens inviterte under forhandlingene jordbruket til å komme med tilbakemelding om tiltak for omstilling i pelsdyrholdet. Jordbrukets forhandlingsutvalg avviste dette på formelt grunnlag.

5.10 Annet

Tilskudd til veterinærreiser økes med 1,50 kr/km, tilsvarende 5,3 mill. kroner. Tilskudd til Geno økes med 1 mill. kroner.

Oslo 16. mai 2018

Ann Merete Furuberg

Lars Petter Bartnes

Leif Forsell